โครงสร้างอะตอม

การพัฒนาแบบจำลองอะตอม

แบบจำลองอะตอมของดาลตัน

1. อะตอมเป็นอนุภาคเล็กที่แบ่งแยกไม่ได้ ไม่สามารถทำให้เกิดใหม่หรือสูญหายได้
2. อะตอมของธาตุชนิดเดียวกันย่อมมีมวลเท่ากันและสมบัติเหมือนกัน
3. ธาตุ 2 ธาตุรวมตัวกัน อาจเกิดสารประกอบได้มากกว่า 1 ชนิด
4. สารประกอบเกิดจากการรวมตัวกันของธาตุโดยมีอัตราส่วนคงที่

แบบจำลองอะตอมของทอมสัน

ศึกษาการนำไฟฟ้ากับหลอดรังสีคาโธด

อะตอมประกอบด้วย
อนุภาคนี้มีประจุบวก
และประจุลบกระจายทั่วไป
และเป็นกลางทางไฟฟ้า

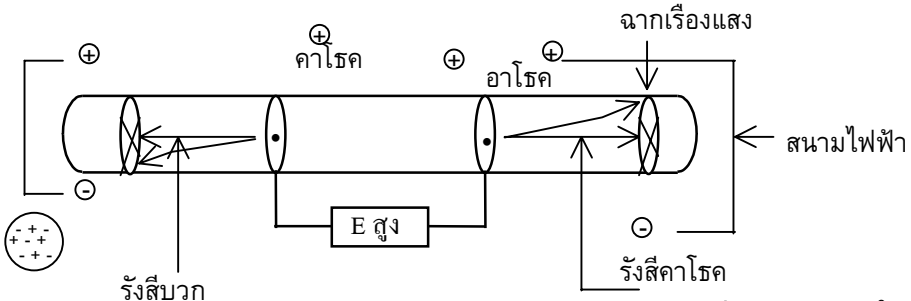

มิลลิแกน หาค่าประจุอิเลคตรอน = 1.6×10^{-19} คูลอมบ์ → โดยวิธีเม็ดน้ำมัน

ดังนั้น มวลของอิเลคตรอน = 9.1×10^{-28} กรัม

แบบจำลองอะตอมของรัทเธอร์ฟอร์ด

ศึกษาโดยการยิงอนุภาคอัลฟาไปยังแผ่นทองคำ

อะตอมประกอบด้วยนิวเคลียส์
มีขนาดเล็ก ประจุบวก
มวลมากและมีอิเลคตรอน
มวลน้อยวิ่งอยู่โดยรอบ

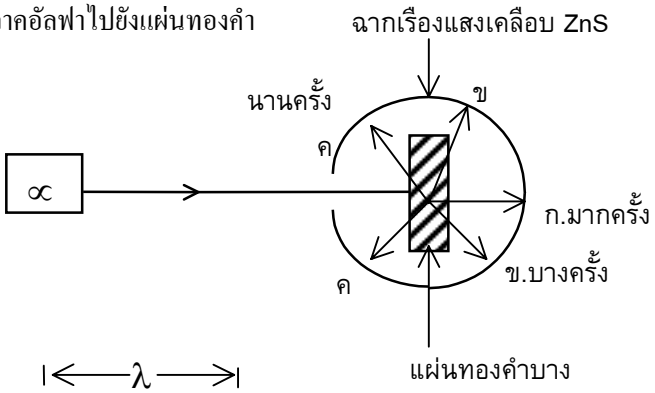

ลักษณะของคลื่น

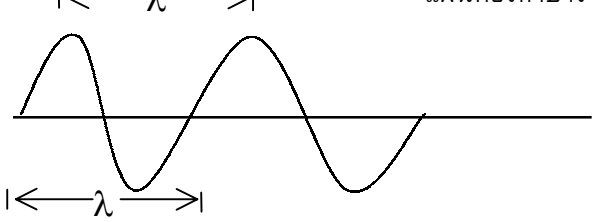

ความยาวคลื่น - ระยะทางที่คลื่นเคลื่อนที่ครบ 1 รอบ หรือระยะทางระหว่างยอดคลื่น 2 ลูก
หน่วยเป็น m, nm

อัมปลิจูด - ความสูงของคลื่น

ความถี่ของคลื่น - จำนวนรอบของคลื่นที่เคลื่อนที่ผ่านจุด ๆ หนึ่งในเวลา 1 วินาที
หน่วยเป็น รอบ/วินาที หรือ Hz

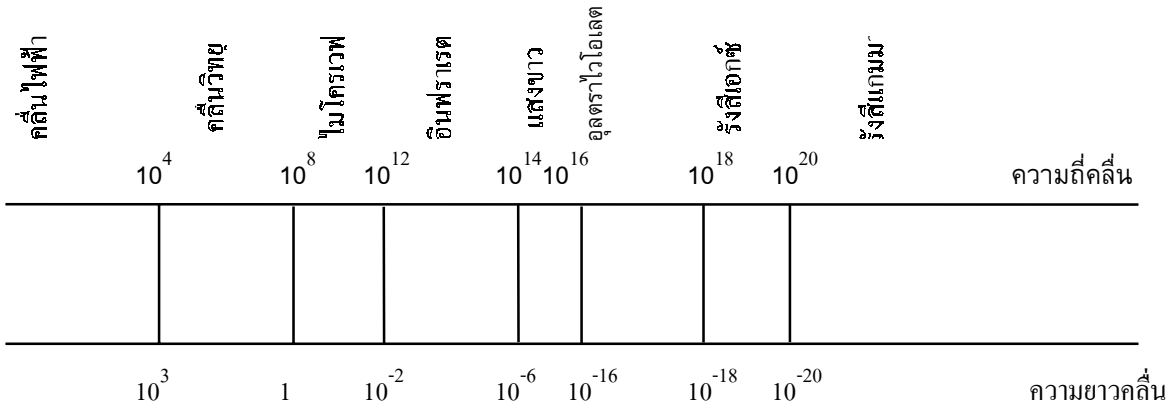

แสงขาวเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า มีความยาวคลื่นในช่วง 380-750 nm. ซึ่งประสาทตาของเราสามารถรับได้ เมื่อให้แสงขาวส่องผ่านปริซึมจะได้สเปคตรัมของแสงขาว

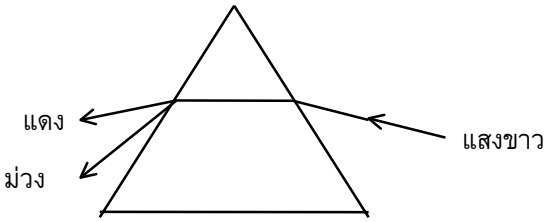

Max plank $\Rightarrow$ พลังงานคลื่นแสงจะเป็นสัดส่วนโดยตรงกับความถี่ของแสง

$$E = h\nu = \frac{hc}{\lambda}$$

แบบจำลองอะตอมของนีลส์บอร์

ศึกษาจากการเผาสาร โดยดูจากเปลวไฟหรือสเปคตรัม

Na - เหลือง	K - ม่วง	Ca - แดงอิฐ
Ba - เขียวอมเหลือง	Cu - เขียมเข้ม	Ne - แดงส้ม
ไอ Hg - เขียว	H_2 - ม่วง	

1. เผาสารประกอบของโลหะชนิดเดียวกัน จะให้สีเหมือนกันส่วนอโลหะก็ให้สี(คลื่น) แต่อยู่ในช่วงที่ตาไม่สามารถรับได้

$NaCl \xrightarrow{\Delta}$ เหลือง + ----------

$NaNO_3 \xrightarrow{\Delta}$ เหลือง + ----------

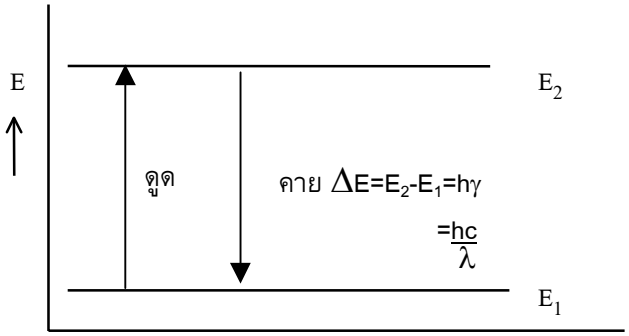

e ถูกกระตุ้นจะปรับตัวเอง โดยการคายพลังงานออกมาในรูปของแสงที่มีความถี่เฉพาะค่า

จากการศึกษาเกี่ยวกับสเปคตรัมของสารจะพบว่า อิเลคตรอนที่อยู่โดยรอบนิวเคลียสจะอยู่เป็นชั้น ทั้งหมด 7 ชั้น

1. (e) ชั้นใกล้นิวเคลียสจะมีพลังงานต่ำ (E_P+E_K) และจะมีค่าเพิ่มขึ้น เมื่ออยู่ไกลออกไป
2. ความแตกต่างของระดับพลังงานชั้นในจะมากกว่าระดับพลังงานชั้นนอกและจะมีค่าน้อยลงเรื่อยๆ

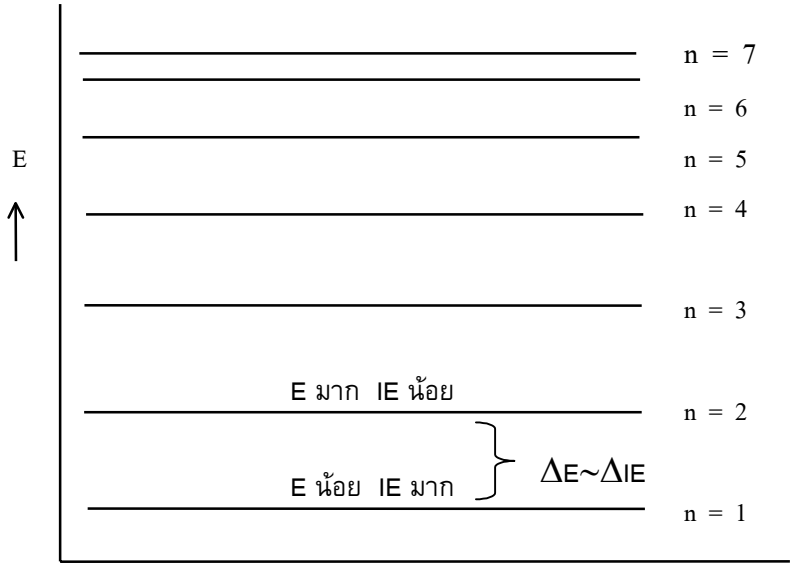

การศึกษาเกี่ยวกับ IE

IE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
$_8O$	2	5	8	13	17	21	80	90					
$_{13}Al$	5	10	15	80	85	90	95	100	105	110	115	300	320
		n = 3				n = 2						n = 1	

IE ⟶ พลังงานที่ใช้ในการดึงอิเลคตรอนออกจากอะตอมของธาตุ แล้วกลายเป็นอิออนบวกในสถานะก๊าซ

$Al(g) \longrightarrow Al^{+}(g) + e^{-}$ $\quad IE_1$

$Al^{+}(g) \longrightarrow Al^{+2}(g) + e^{-}$ $\quad IE_2$

IE_5 ของของ Al $\Rightarrow Al^{+4}(g) \longrightarrow Al^{+5}(g) + e^{-} \Longrightarrow$ ดึง (e) ตัวที่ 5

ข้อสรุป
1. การตัด IE. ช่วงแรกจะบอก Valence electron (บอกหมู่)
2. จำนวนช่วงของการตัด IE จะบอกชั้นของอิเลคตรอน (บอกคาบ)

3. อิเลคตรอนที่อยู่ใกล้นิวเคลียสจะมี IE มากกว่าที่อยู่ไกลนิวเคลียส
4. ผลต่างของ IE ชั้นในจะมากกว่า ผลต่างของ IE ชั้นนอก

$$\Delta IE_{n=1,2} > \Delta IE_{n=2,3}$$

5. อิเลคตรอนที่อยู่ในชั้นเดียวกันจะมีค่า IE ใกล้เคียงกัน และจะต่างกันมาก เมื่ออยู่คนละชั้น

$$Al \Longrightarrow IE_2 < IE_3 << IE_4$$

6. ผลต่างของ IE ระหว่างชั้นจะมีค่าใกล้เคียงกับค่าพลังงานที่อิเลคตรอนคายออกมา เมื่อต้องการอยู่สถานะเดิมหรือจากถูกกระตุ้น

เช่น Al เมื่ออิเลคตรอนอยู่ $n = 1 \longrightarrow 2 \longrightarrow 1$

$$\Delta E = \Delta IE_{n=1,2}$$

$$\frac{hc}{\lambda} = IE_{12} - IE_{11}$$

<u>โจทย์</u> ธาตุ P เมื่ออิเลคตรอนอยู่ $n = 2 \longrightarrow 3 \longrightarrow 2$ จะคายพลังงานในรูปแสงที่มีความยาวคลื่นกี่นาโนเมตร (ตอบในรูปของ IE)

<u>โจทย์เกี่ยวกับ IE</u>

1. IE_4 ของธาตุใดมีค่าสูง Mg Al Si P
2. 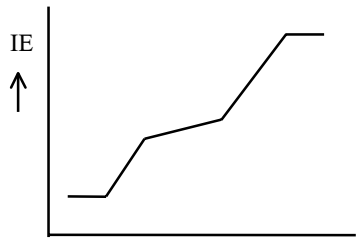

จากรูปเป็นของธาตุใด

P Ca K Sr Rb

3. 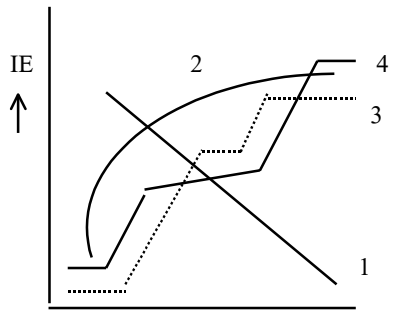

กราฟรูปใดควรเป็นของธาตุ Ar

<u>แบบจำลองอะตอมกลุ่มหมอก</u> โอกาสที่จะพบอิเลคตรอนจำนวนมากในบริเวณตรงกลาง และจะพบน้อยลงเมื่อไกลออกไป

การจัดอิเลคตรอนในอะตอม

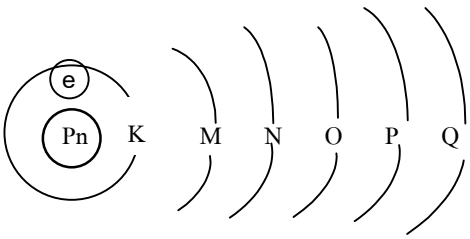

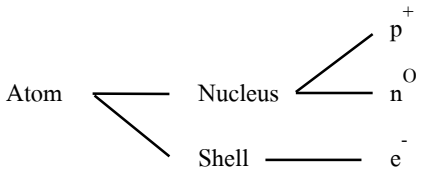

	K	L	M	N	O	P	Q
$2n^2$	2	8	18	32	50	72	98
จริง	2	8	18	32	32	18	8

1 Shell ⟶ 4 Subshell

s ⟶	2e ⟶	1 Orbital
p	6	3
d	10	5
f	14	7

ในแต่ละ Shell จะมี 4 Subshell เสมอ แต่จะมี e^- หรือไม่ ขึ้นอยู่กับอิเลคตรอนในแต่ละ Shell

Shell L ⟶ 8 อิเลคตรอน ⟶ s^2 p^6 d^O f^O

P ⟶ 18 อิเลคตรอน ⟶

s^2 p^6 d^{10} f^{14}

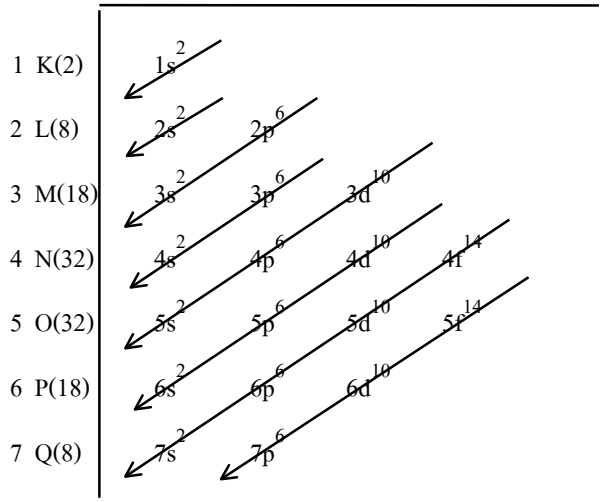

<u>ประเภทของการจัดอิเลคตรอน</u>

1. <u>Electron Configuration</u> - โดยใช้ Subshell

   $_{16}S \Rightarrow 1s^2\ 2s^2\ 2p^6\ 3s^2\ 3p^4$

2. <u>Kernel Symbol</u> - โดยใช้ Shell

   $_{16}S \Rightarrow 2\ \ 8\ \ 6$

3. <u>Orbital</u>

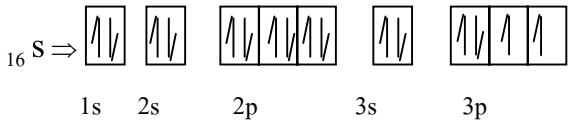

4. <u>Series of Inert</u>

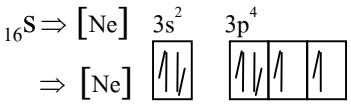

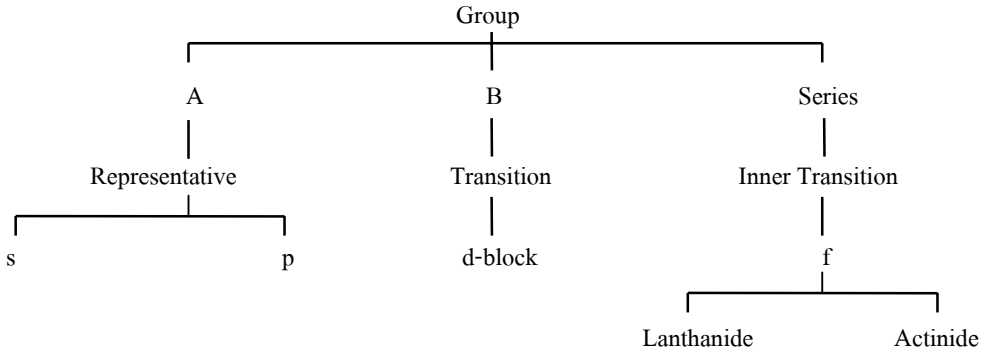

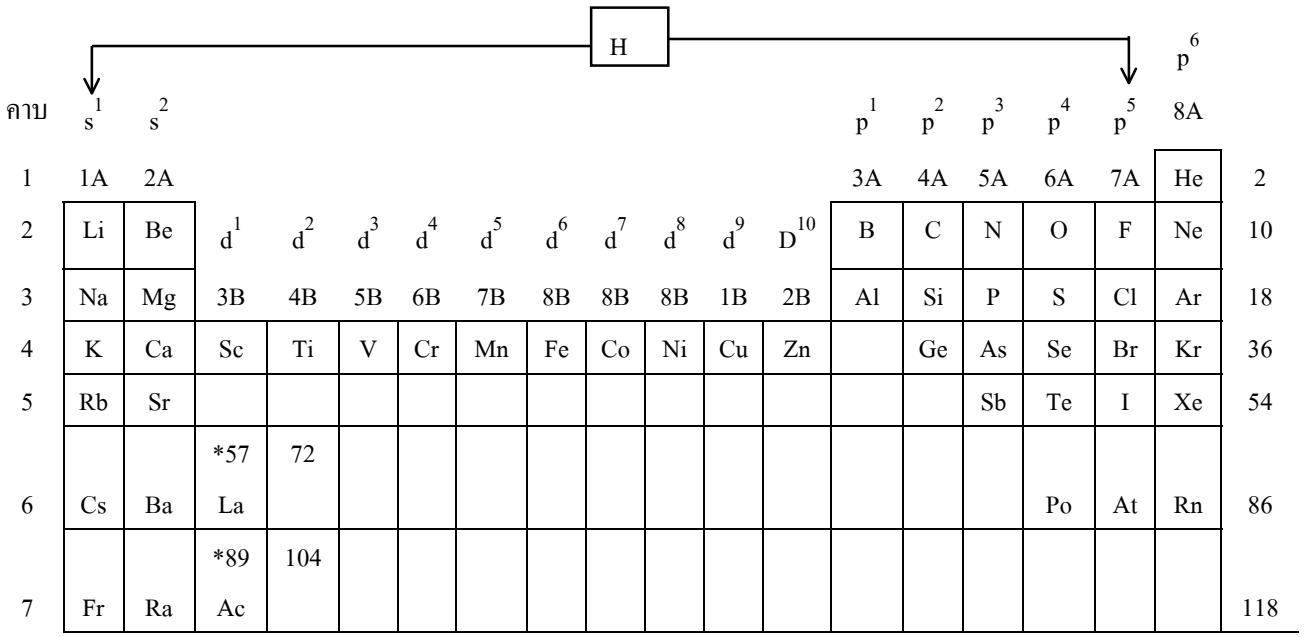

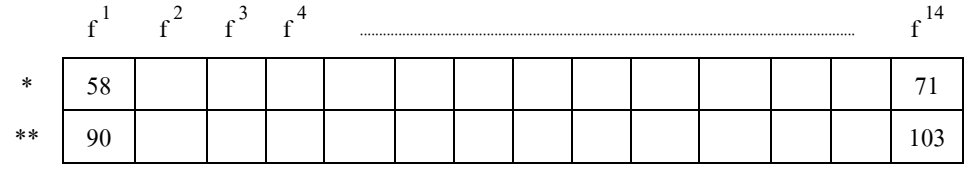

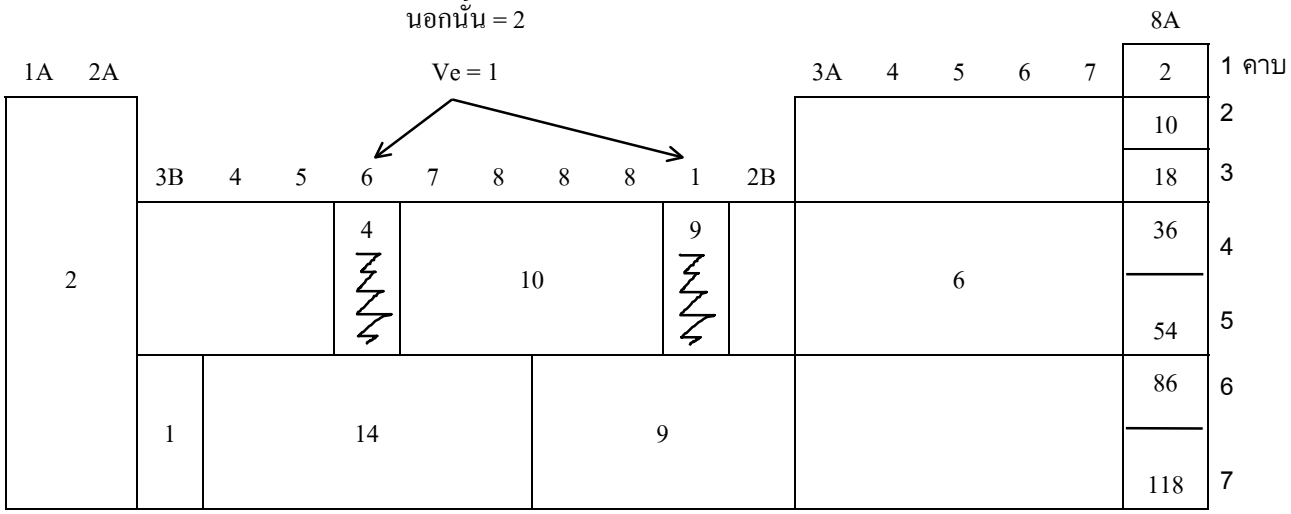

<u>ตัวอย่างการจัดเรียงธาตุ</u>

88^{A} → หมู่ 2A คาบ 7

18 8 2

2 8 18 ~~32~~ ~~18~~ ~~8~~

40^{B} → หมู่ 4B คาบ 5

<u>2 8 18 / 10 2</u>

<u>โจทย์</u> จงบอกหมู่และคาบพร้อมทั้งการจัดเรียงอิเลคตรอน

1. 53^{A} →
2. 83^{B} →
3. 87^{C} →
4. 43^{D} →
5. 47^{E} →
6. 113^{F} →

<u>โจทย์</u> ธาตุ A $\Rightarrow$ [Ar] $4s^2$ $3d^6$

ก. เลขอะตอม

ข. หมู่และคาบ

ค. การจัดเรียงอิเลคตรอน

ง. เมื่อธาตุ A เสียอิเลคตรอนไป 3 ตัว จะได้สีอะไร

<u>ปัจจัยที่มีผลต่อขนาดอะตอม</u>

1. จำนวนประจุบวกในนิวเคลียส พิจารณาตามคาบ $\longrightarrow$ แรงยึดเหนี่ยวมากขึ้น
2. ระยะทางระหว่างอิเลคตรอนกับนิวเคลียส พิจารณาตามหมู่$\longrightarrow$ แรงยึดเหนี่ยวน้อยลง

<u>ขนาดอะตอม</u> ตามคาบ ขนาดจะเล็กลงจากซ้าย $\longrightarrow$ ขวา

คาบหมู่ ขนาดจะใหญ่ขึ้นจากบน $\longrightarrow$ ล่าง

<u>ขนาดอิออน</u> อิออนบวกจะเล็กลงกว่าอะตอมเดิม

อิออนลบจะใหญ่ขึ้นกว่าอะตอมเดิม

Isotope - อะตอมชนิดเดียวกันมีจำนวน P เท่ากัน (เลขอะตอม)

Isobar - อะตอมของธาตุมี p + n เท่ากัน (เลขมวล)

Isotone - อะตอมของธาตุมี n เท่ากัน (ผลต่างเลขมวลกับเลขอะตอม)

Isoelectronic - อนุภาคที่มีจำนวน e เท่ากัน พบว่าอนุภาคใดเลขอะตอมเดิมน้อย ขนาดใหญ่

<u>ค่า IE</u> - IE จะเพิ่มขึ้นจากซ้ายไปขวา

IE จะลดลงจากบนลงล่าง

IE สูงสุดที่หมู่ 8 คือ He ต่ำสุดที่หมู่ 1 คือ Fr

<u>ค่า EN</u> - EN คือ ค่าที่แสดงถึงความสามารถในการดึงอิเลคตรอนเข้าหาตัวเองของอะตอมของธาตุ ซึ่งมีแนวโน้มเช่นเดียวกับ IE

- E.N. สูงสุดที่หมู่ 7 คือ F ต่ำสุดที่หมู่ 1 คือ Fr

<u>ค่า EA</u> - ค่าพลังงานที่คายออกมาเมื่ออะตอมของธาตุรับอิเลคตรอน แล้วกลายเป็นอิออนลบ ซึ่งจะมีแนวโน้มเหมือนกับ IE.

<u>ค่า E°</u> - ค่าศักย์ไฟฟ้าครึ่งเซลมาตรฐาน ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการชิงอิเลคตรอน

กล่าวคือ E° มาก $\Rightarrow$ ชิงอิเลคตรอนได้ดี (ตัวรับ) เป็นตัวออกซิไดซ์

E° น้อย $\Rightarrow$ ชิงอิเลคตรอนได้น้อย (ตัวให้) เป็นตัวรีดิวซ์

$$Zn + Cu^{2+} \longrightarrow Zn^{2+} + Cu$$

ให้ e^-

รับ e^-

<u>โจทย์</u> 2. 1. จงเรียงขนาดของอนุภาคจากเล็ก $\longrightarrow$ ใหญ่

ก. F^- Al^{3+} Ne Mg^{+2} N^{3-}

$Al^{3+} < Mg^{+2} < Ne < F^- < N^{3-}$

ข. Ca^{+2} S^{-2} Ar Cl^- K^+

2. จงเรียงลำดับขนาด EN, IE จากมากไปน้อย S O Al P

ขนาด Al < P < S < O

IE, EN O > S > P > Al

<u>สรุปแนวโน้มค่าต่าง ๆ ในตารางธาตุ</u>

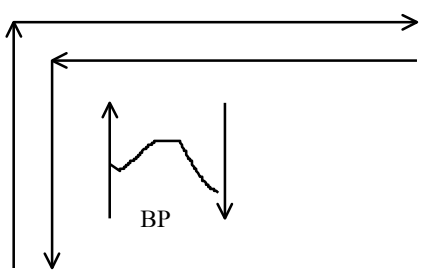

IE, EN, EA, E°
ขนาดอะตอม, อิออน
ความเป็นโลหะ

<u>โจทย์</u> 3. 1. เมื่อธาตุ $^{39}_{19}K$ ให้อิเลคตรอนไป 2 ตัว จะได้อนุภาคใด

$P = 19\ \ e = 17\ \ n = 20 \Longrightarrow K^{+2}$

2. เมื่อธาตุ $^{35}_{17}Cl$ รับอิเลคตรอน 3 ตัว จะได้อนุภาคใด

3. เมื่อธาตุ $^{32}_{16}S$ รับโปรตอน 2 ตัว ให้อิเลคตรอน 3 ตัว จะได้อนุภาคใด

4. เมื่อธาตุ $^{27}_{13}Al$ ให้โปรตอน 3 ตัว รับอิเลคตรอน 5 ตัว จะได้อนุภาคใด

$P = 10\ \ e = 18\ \ n = 14 \Longrightarrow Ne^{-8}$

5. เมื่อธาตุ $^{40}_{20}Ca$ รับโปรตอน 3 ตัว รับอิเลคตรอน 5 ตัว จะได้อนุภาคใด

<u>โจทย์</u> 4. เปรียบเทียบพลังงานอิออไนเซชั่นระหว่าง C, N, O